

Кенгеш

Жоллага къоркъуусузлукъну жалчытыу амалланы юсюнден сёлешингенди

Къабарты-Малкъарны Башчысы **Казбек Коков** Жолда къоркъуусузлукъну жалчытыу жаны бла правительствону комиссияны жыйыныуна катышканды. Видеоконференция халда бардырылган кенгеште Россейни Правительствону Председатели орунбасары **Марат Хуснуллин** да къоркъуусузланды. Вице-премьер жыйындагы комиссияны баш борчун эсертгенди – ДТП-лай эм алада ёлюлени азайтыну: «2019 жылга ёлюлени тинтгенден сора юч улуу сылтау болганы

ачыкланганды, алачы хар бири да 4000-ден аслам жашуу юзгенди; жаны баргъананы басуу, аладан 80 проценти уа – эчи пешеход ётуолуден узакъ жерледе, эсирил машина жюрютоу эм встречный ызга чыгыу. Ол жаны бла сылтаулары кетериуге жораларыкъбыз ишбики. Правительствону комиссияга чыгарылган хар эсертюню ол юч болумга кере хазырларыгызыны излейме». Кенгешин чегинде жоллада къоркъуусузлукъ бла байламды докладланы Брянск

областыны губернатору **Александр Богомаз** эм Москваны мэрини орунбасары **Максим Ликсутов** этгенди. Правительствону Председатели орунбасары комиссияны келечилерине Москваны правительствону башламчыларына къаргъа, ахшы эселте чыгарылса уа, алачы жашууда бардырылган предложенияла жарашдырырга бюрунанды. Марат Хуснуллин комиссияны келечилерини тири ишлей билгендерини магъаналыгын да чертгенди: «Сизден комиссияны ишине

тири кытышырыгызыны эм мындан ары жумушларыны юслеринде оюмларыгызыни жиберилгизини тилейме», - деп чертгенди вице-премьер. Кенгеште РФ-ни Президентини болушукъчусу **Игорь Левтин**, РФ-ни ич ишле министри биринчи орунбасары **Александр Горовой**, РФ-ни транспорт министри орунбасары **Андрей Костюк**, РФ-ни Федерал Жыйылы-

уну Федерация Советини, МЧС-ни, РФ-ни Жарыкландыруу министрствосуну, РФ-ни Саулукъ саклау министрствосуну, РФ-ни Промышленность эм сатыу-алуу министрствосуну келечилери, регион оюмчулары эм жамаут организациаладан инсанла катышканды.

КЪМР-ни Башчысыны бла Правительствону пресс-службасы.

Къабарты-Малкъар Республиканы къырал саугалары бла сауғалаууну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

Маданиятны эм искусствону айнытыуға, ёсип келген телюню окутууга бла юйретуге салган къыйынлары эм кёп жыллы бет жарыккы урунгалары ючюн «Искусстволаны Шимал-Кавказ къырал институту» бийик билим берген федерал къырал бюджет билим беруу учрежденини бу ишчилерине сыйла атла атарга «Къабарты-Малкъар Республиканы сыйла артисти»

доцентине, «Къабарты-Малкъар Республиканы искусстволарыны сыйла куллулукъчусу» **АХМЕДАГАЕВ Мусабег Медагавичеге** – окутуу иш жаны бла проректорга, «Къабарты-Малкъар Республиканы културасыны сыйла куллулукъчусу» **УСТИНОВ Владимир Семёновичге** – музыка инструментлени настройщиктине, «Къабарты-Малкъар Республиканы билим берууно сыйла куллулукъчусу» **ГЕГИЕВА Ляна Хасановнага** – культура эм искусстволу колледжини окутуу бөлүмюню таматасына **ШАПАЛАНИ Маринага, Олийни къызына** – культурулогия факультетини деканына

К. КОКОВ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Нальчик шаар, 2020 жыл 19 октябрь, №136-УГ

Шагырейленну

Туризмни онгдуруу жаны бла проектлеге – бийик багъа

Республиканы Правительствону Председатели биринчи орунбасары **Сергей Говоров** бу конлада «Жаңгы заманга окшо оюмла» деген форумга Къабарты-Малкъарны атындан проектлерин жибергенге бла видеоконференция халда тубешгенди. Анга КЪМР-ни экономиканы айнытыу министри **Рахайланы Борис**, курортла эмда туризм министри орунбасары **Сумайланы Ахмат**, Къабарты-Малкъар Республиканы айнытыу корпорацияны башчысы **Чочайланы Ахмат** эм башкала кытышканды.

Тубешюнде тайлай презентация кёрютулгенди. **Аккыялы Карина** «Жаңы экономика: туризмни кёркыуусузу аш бла жалчытыу» деген проекттинде бизни республикада гастрономия туризмни кырууга керек асарлар туралы санын. **Токмакчылы Алина** уа республиканы биринчи жижиги бла жарашдырыл-

ганларын, башхаларын а толурак кылыга алгырга кереклисин белгилегенди. Болушукъну ачкычын (ол санда аха бла да) андан сора тергерге болгунун чертгенди. **Сергей Говоров** а курортла эмда туризм сферга былай улуу эс бурулганы ючюн проектлерин кёрютулгенге ыра-зылыгын билдиргенди. Курортла эмда туризм министрствосуга уа алачы не бла онгдуруга болгунун билдирдиге чакырганды.

Бизни корр.

Жыйылыу

Терек бахчачылыкъны эмда урлукъчулукъну айнытыуна ахшы эселлери

Къабарты-Малкъарны эл мюлк министри **Хасан Сижажев** Россейде терек бахчачылыкъны айнытыу, питомниклени кыруу, селекцианы, урлукъчулукъну эмда биотехнологияларны айнытыу жаны бла ишчи кырууларны кенгешлерине катышканды. Эки жыйылыуна да видеоконференция халда РФ-ни эл мюлк министри биринчи орунбасары **Джамбулат Хатув** бу конлада бардырылды.

Биринчи жыйылыуда **Джамбулат Хатув** айтканыча, быыйыл жаз башын да кюнню халы артыкъ иги болмагъанлыкъга эмда эпидемиология болумуна осаллыгында да къармай,

къыралны Къыбыла эмда Шимал Кавказда регионларында терек бахчачылыкъ

бла кюрешенге иги жетишимле кёрюткенди. Алай бла ведомствону билдириунде тарихлеге керё, бюгонлюкге тиийиш мюлк-леде жемилшелден эмда нанькъыладан 800 мингден артык тонна жайгъанды. РФ-ни эл мюлк министри биринчи орунбасары белгилегенча, къыралда быыйыл былай продукциядан бир миллион тонна жияргъа умтулдула. Ол эски да ахыр беш жылны орталыкъ кёрюмдожо тенгли бир болады.

Видеоконференцияга катышханла жаңгы терек

Кёрмюч

«Алтын кюз» алтын майдаллагъа чомарт болганды

Бу конлада Москвада «Алтын кюз - 2020» деген Битеурросей агропромышленность кёрмюч бардырылганды. Анга Къабарты-Малкъардан бир неча илму учреждени, Севэз ючюн, Къабарты-

Малкъар къырал аграр университети келечиси **Тимур Шонтуков** сабаннагъа суу салган системала бла байламлы илму иш ючюн «Эм иги жаш илму-мелиоратор» бөлүмде алтын майдал бла сауғаланганды.

КЪМР-ни келечилери бу жол төрт алтын эмда бир кюмюш майдалга, сора бир неча дипломга тийишли болганды. Вуз кёргозгтен илму ишени ичинде эл мюлкде инновациялары синдирюу, семиртчилени хайырлануу, битимлени кыруулуу, мелиорация системалары

къырау, терек бахчачылыкъ да ресурсланы ашу бла байламлы болгъанла да бар эдиле.

«Сют малчылыкъ» номинацияда алтын майдал бла Чегем райондан «Агро-Союз» предпритие белгиленгенди. Анда ийнеклени голштин пордаларын жайыу эмда оютно жарашдыруу бла кюрешенди. Эт малчылыкъда уа Черек районда ол предприятие хорлагъанды: «Горно-Альпийский», «Гарант-А» эм «Дарган». Алада малланы кылымты породасын жандыла.

ОМАРЛАНЫ Мурат.

Жаңгы да шартла

«Таза жагъала – таза суу»

Май районда «Таза жагъала – таза суу» деген экология акция бардырылганды бу конлада. Череклени жагъаларын кир-кипчикден тазаларга жер-жерли администрацияны кенештерини башчысы **Татьяна Саенко**. Алайда да, ол кюн экология жумушка кытышканды Черекни жагъасыны километр чаклы кескин кир-кипчиктен тазалап чыгъганды. Аны бла табийгъатны аруулуугу сактырга кеп-аз болсада иги кошумчулукъ этгенди.

Усталыкъларын ачыккъагандыла

Бу конлада КЪМР-де Юг аскер округну аскер авиациясыны жараулары бардырылганды. Аскер лётчикте таулада кызулукъ этюню жорукъларын кыйтаргандыла.

Сынаулу инструментлени болушугу бла ала тау жерледе учуну энчикликлерине юйренгенди. Ми-35М, Ми-28Н, Ка-52, Ми-8АМТШ дегенча шендюню вертолётланы экипажлары кеме тийишли оборудованианы хайырлануу кырангыда учуну жорукъларына юйренгенди. Алачы толтурууда уа, аскер авиацияны 15 вертолёту хайырлангъанды.

Ишле кыыстау бардырыадыла

Бу конлада жолчула эки объекте тынгылы ремонт этил бошай турдыла. Огъары Бахсанда кёпюрюню темир буруларын бойдыла, Тегеклидегине уа кыстау асфальт жандыла. Жуюукъ заманда къоркъуусузлукъну жалчытыра алачы тийерлеринде жоллагъа темир буруула, эни, белгиле салынырыкълары эм башка жумушлар да тамамлангъанды. Ишле графиден ке кылаамы технологияла керё этилирча эмда кечестову материалла хайырлангырча КЪМР-ни Транспорт эмда жол мюлк министрствосуну келечилери кёз-кыулак болгъаны турдыла. Планинга керё, алачы быыйлы ахырына тындырырга дейдила.

Материалланы басмагъа **УБАШЛАНЫ Мурат** бла **МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман** хазырлагъандыла.

ленилер, волонтерла эм башкала чыккъан эдиле, деп билдиргенди муниципалитетин мэриясындан. - Бюгонюни иш биркезюмлю акция туйюлду. Сууларубызын жагъаларын тазалыкда тутугуна кюн сайын эс буруп турурга тийишиди. Анга жаш телю кытышканды да бек кыуандырады. Былай жумушла табылгъатха, адамны кыбынына хурмет эте бийриге юйретеди, инсанни ич дунясын айнытырча, тегерекегиде кыдууретге да аянуу болурга себеплик этеди, - дегенди жер-жерли адми-

Оператив штаб

Профилактика мадарланы унутмагъыз

Республикада бир конне коронавирус жукъгъанлары саны жюз адамга жетгенди. Былай тарихле уа ахырге керё 5 майда болган эдиле – ол кюн вирус 105 адамга жукъганды. КЪМР-де коронавирус ауруну профилактикасы эм аны жайылыуна каяжмау оператив штабдан белгили этгенлеринча, пандемияны алындан бери COVID-19 жукъгъанлары саны тюрк жужурга тийишлюккю мингден атыганды – 9198 пациент.

Тийишли багыудан сора 7055 адам сау болгандыла (ол санда тюнеме 26 адам). Бюгонлюкде медицина болушукъ 2018 пациентге берилди. Пандемияны алындан бери вирус 125 инсанбыны жашауну юзгенди. Коронавирус КЪМР-де жайылып башлагъандан бери 22,3 мингден аслам тест бардырылганды (бир конне 1839 тинтүү). Голститыладе 1470 пациент бардыла, алачы арасында тест коронавирус ауру жукъгъанын ачыккъамагъанла да. Реанимация бөлүмде 79 сауусу турдыла.

Оператив штабдан белгили этгенлеринча, вирус ботонда 65 жылдан таматалагъа, аурулары юслеринден кетмегенге кыркыулууда. «Аны себепи профилактика мадарла бютонда магъаналыдыла. Адамла кеп жыйылыуна жерледе, транспортта медицина маскала жюрюторге, бир бирден бек аздан метр кенгиледе туургууа, кылоланы сапын бла тарк-тарк жууруга тийишлюди. Онг болгъанына керё, адам бла да салмамлазматга, кыукачкълазматга кюрешигиз», - деп эсертгенди Оператив штабдан.

Бюгонлюкде медицина болушукъ 2018 пациентге берилди. Пандемияны алындан бери вирус 125 инсанбыны жашауну юзгенди. Коронавирус КЪМР-де жайылып башлагъандан бери 22,3 мингден аслам тест бардырылганды (бир конне 1839 тинтүү). Голститыладе 1470 пациент бардыла, алачы арасында тест коронавирус ауру жукъгъанын ачыккъамагъанла да. Реанимация бөлүмде 79 сауусу турдыла.

Бюгонлюкде медицина болушукъ 2018 пациентге берилди. Пандемияны алындан бери вирус 125 инсанбыны жашауну юзгенди. Коронавирус КЪМР-де жайылып башлагъандан бери 22,3 мингден аслам тест бардырылганды (бир конне 1839 тинтүү). Голститыладе 1470 пациент бардыла, алачы арасында тест коронавирус ауру жукъгъанын ачыккъамагъанла да. Реанимация бөлүмде 79 сауусу турдыла.

Россейде уа бир конне вирус жукъгъанлары саны пандемия башлангандан кезуиден иги да аслам болганды. Тюнеме вирус 15,7 минг инсанды ачыккъанганды. Алай бла кыралны 85 субъектинде COVID-19 вирус жагылыгъанлары саны 1,447 миллиондан асламды. Пандемияны алындан бери миллион адам сау болгандыла (1,09 миллион). Вирусну кетюорулай, 24,9 минг адам ауушканды, ол санда тюнеме 317 сауусу.

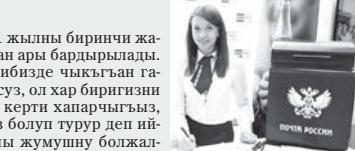
Джонс Хопкинс атлы университет белгили этген тарихлеге керё уа, битеу дуняда бу ауруу 40,5 миллион адамга жукъгъанды. Вирусдан ауушканыны саны миллиондан озганды – 1,11 миллион адам.

ТИКАЛАНЫ Фатима хазырлаганды.

Жазылыу - 2021

Хар юйге да озгурлу къонакчыча кирсин!

Хурметли жамауат! «Заман» газетте 2021 жылы биринчи жарымына жазылыу андан ары бардырылады. Энди да сиз аны тилибизде чыккъан газетни алырсыз, окурсуз, ол хар бирингизни да эсли кенгештигиз, керти папарчыгыз, озгурлу эс негерингиз болуп туруп ден ий-набаныз. Бу магъаналы жумушну болжалга салмагъыз!

Терек бахчачылыкты эмда урлукчулуккуну айнытынуу ахшы эеелерин

Ахыры, Аллы 1-чи беттеди.

Белгилеп айтканда, бийлик бизни республикада жаны терек бахча алган жерлерди алчымы 1,25 миң гектарга көбейгенди. Ол санда 1,1 миңгиде эм терк айныган технологияла хайрылангычандыла. Жылны ахырына дерл энтта да 750 гектарда мадар этилкиди.

Ишчи кыууну келечилери жемши-наыкк продукцины жарашдыруу жаны

бла «жол картаны» таммалануу юсондон да сөшөнгенди. Джамбулат Хатуов терк айныган технологияны сиртип берди, жаны сортаны хайрылангычтыла, илму эмда ишчи онглыны айнытууга берикер эе буртурга чакырганды.

Кенгешде эл молкде страхование этуу амалыны игилендирге кереклисин да белгилегенди. Министри биринчи орунбасары бу бөлөмде урунганлыны арасында агрострахо-

ванинга ашанылуулуккуну юклендирючкө кыолгга алдырга чакырганды. ведомство да кеси жанында тийишли мадар эттенин белгилегенди.

Урлукланы сортларыны эмда гибридерини селекциасы бла юкөшөргөндү, учурденилла бла РФ-ни Эл молк министерствосу дайым байламлыкка да илейди, деп чертгенди Джамбулат Хатуов. Ол айтканыча, мында баш борч бирди – кыралны аш-азыккыла

жаны бла кыоркуузулуугу-ун топусунайла жанытуу.

Кыбарты-Малкярда быйыл бизни кыралны селекционерини жетишмилерини байламр умутда картофну, нартохно, кюзюк бугадыны, чөпленуу эмда соны жаңы гибридерини урлукчанын сынам халда 60 гектар жерде сөпгөндиле. Ал терегелеге көрө, ала бары да бек бай тирлик бла кыуандырылды.

УЛБАШАНЫ Мурат.

Форум

Бу конюде, Кыбарты-Малкяр кырал университетини Остарланы Керим атлы малкяр маданият арасы кыруа, жаш адамланы Минги тау тийресинде «Миллет хазна» деген төрөли форумлары борганды.

Форумну иши миллет адет-төрөлерибизни, кырал-малкяр халкк чыгармачылыккыбызны, тарыхкыбызны, адабият, маданият байлыккыбызны, белгилли адамларыбызны, башка жетишмилерини юсондерин жаш адамланы билгилерин юн, эришүү халда көтөрюуге аталганды. Бу

Миллет хазна форумуна катышканы.

Халккыбызны алтын хазнасын билууге, бирликке бла шөүлүккүгга жораланган байрам

жол ол ючюнчю көрө бардырылады. Улуу жыйылынуу этдюрюкө ырыскы жаны бла Кыбарты-Малкяр кырал университетини таматалары болушканды.

Анга отуз алты жаш адам кытышканды. Таматалары башында сагынылган маданият арасыны председатели Тубеялыны Светланада да. Ол айтканыча көрө, ары барырга сюйгөнлени «Форумга мен нек барам, анда не излемге?», «Мен анда нек болуруга керекме?» деген соруулага итилген жуууларына кыараат, жюри алай сайлаганды. Ол тизмеге маданият арага алдан жюрюген жашла, кызыла бла бирге биринчи курслада окугун таулу жашла бла кызыла да киргенди.

айткандыла. Залдан берилген соруулага жууулапкандыла. Хорлапган а Туменланы Зуухра бла Журтубайланы Абдул-Керим этгенди. Юн дегенликте, былайда жаш адамла кесилерини юмюлрени кыруулай, ариу, ма-

юнинга кытышканды. Соруула у нарт сөзледен башлап, Мечиланы Казими жашау эл чыгармачылыккы жолун, адет-төрөлерибизни билгенлерине дерл болганды.

Экинчи кон форумчула, бири бирине жашыртын кыагытла жазып, ким жырларын, ким наму айтырын, тагырын буюруп, аны бла башлагандыла кыуанчылы эрттенлерин. Ызы бла кыол иш этюде – эшюде, тигиуде (болумгга көрө, тижме тикендиле быстыр журуннга) эршигенди. Андан сора жашла бла кызыла Забакыланы Азамат кыурагын юнланы бардыргандыла. «Кесими юонум» деген форматда «Алан билек», «Скандырбек», «Кыол таш атыу» дегенча халкк сюнланда юн-кыаруу сынагандыла. Шүбөүлүккуну, бирликни юнчу да сейир болганды. Халкк токланы кыыйрын бири бармагына чулгуп, кесини шүбөүлүккуну юсонден айтканды, ызы бла ол токланы бирине этдюрденди. Алай бла ойнаганыланы ол бирге байлаганды эмда шүбөүлүккуну бла бирликни көргөзгөндү.

Биринчи кон ишлерин ала танышыу оюула бла башлагандыла. Төрг кыууугга бөлюнүп, аскерине атла атал: «Бешбармак», «Кысыхасы, неме...», «Кысыхасы, 2020», «Минги тау». Форумчулары хар бири кесини юсонден оюн халда кысыха хапар айтканды сора башка сейир юонунга киршигенди. Аны атына «Даулашла» деп атагандыла. Анда кыралда болган бир торюю болумну алып, «жамауат», «компания», «кырал кыуулуккуну» эм «тири адамчу» ол иште багга бергенди. Сөз ючюл, «Кизиловка» тауда магыдан чыгдыла, анда комбинат арагага көрөди, дейди бир компания. Алай болумда сагынылган кыуууларны хар бири андан келик «хайрыны» бла «хатаны» юсонден

данийт эттиканы сакыйла, айтханларын эшитире сөшөширге керек эдди. Аны бла бирге ариу даулаша билгенлерин да көргөзтюрө.

Ызы бла интеллектуал квест юн барганды. Аны сентябрде Кызаан да барган «Торкени алтынлары» деген Бешинчи битюрессий форумга кытышкан кызыладан бири – Хаджиланы Мариям хызарлаганды: анда-мында букчурулган соруулары табыл, алага тургун жерлеринден жууап этип ийгенди

бла Анахаланы Мурат мастер-классла бергенди эм форумчулары соруулары жууап этгенди.

Кыбарты-Малкяр кырал университетини Минги тау тийресиндеги базасыны арабында ол ингиде эт эпилит, форумчула, анда соруула да жыйылып, бирге жырлагандыла, тепсегенди. Хорлаганнагга саугула да алайда берилгенди.

БАЛАЛАНЫ Сакинат. Суратла авторнудула.

ОНФ Жамауат келечелини эсгертиулерине кыулак салгандыла

Битюрессий халкк фронтну Кыбарты-Малкярда регион бөлөмюно келечели Нальчикде жылыуу барган биргизини кытында тургун кир-кипчик тебелени керуу жаны бла мадар этгенди. Жамауат кыуулукчулары айткандырына көрө, ала ол тийрени «Жылуу – биргиз» деген акцияны бардырган кезиуинде көргөндү.

Жылуу бла жалчыхтан компанияны адамлары Хмельницкого эмда Кооперативе орамланы мойншюнде профилактика ишлени бардырганыларын сора транспортта, ол санда кир-кипчикни ташчуу текникка да, жол ачмай кетгенди. Аны хатасындан а жаркын айны ичинде алай бек эриши болганды.

Бирде былайда машинала тирелип, ары-бери тебаймай да кылыгандыла.

Водителье ула техникаларын гаражларына сапалама бизде жыйылып, орамга чачылган кир-кипчикни ОНФ-ни алчылары ишчи кылогга алып, кир-кипчикни таштууга жууулары регион операторга а, шахар округну жер-жерли администрациясына эмда Нальчикки жылуула бла жалчыхтан компанияны сөшөшүп, бир мадар этерге чакыргандыла.

Алтын келгенибизде,

былайы бек эриши эди. Энди уа контейнерле орналган тийре тазды, регион оператор а кир-кипчикни ташуу кетергенди. Жерин кызыган организация алайга топурак төпю тюзеткенди, алай ишчилери уа аны башына зыгыр куймай кетгенди. Энди жауун жауса, төвөргө-баш батмак болуп турлуктуу. Мындан башлап, маданият ишлени башлардан алгга хар нени да сагыштын этерге, сейирлери болган организацияла бла да оюнуларыга керекди, - дегенди ОНФ-ни «Жашуу журтума эмда шахар болум» тематика бөлөмюно башчысы Аслам Басиев.

Жылуула бла жалчыхтуу кезиуу башланганы бла ОНФ-ни алчылары тийишли инфраструктурага эс бургандай турдыла.

Бизни корр.

Жыйылыуу

Бийик билим бериуде жангычылыккыны кийириуге себеплик

Бу конюде Кыбарты-Малкяр кырал университетте вузуу жаш алимерикни кытышылары бла илму-тинтиту эмда инновациялы айныууны бла сессия бардырылды. Аны

шаддыла. Алада окугун студенттени саны 4,5 миңден аз болмазга керекди. Аны финансирование жаны бла өлчөмү да бир миллиарддан кем болмазга, илму-тинтиту ишчи жашауда

болганыларын, алай эсе да, университеттени аны кторалыгынын, аны бла бирге уа Стратегиялы программага да кытышырга амалы болганын белгилегенди. Ол а дагыда вузуу келир юн жылны ичинде илму тинтитулерин жашауда бардырырга, аны саулайда бу бөлөмюн айнытырга онг берлигин да анылапканды.

хурметли кыонакчалары уа КМКУ-ну илму-тинтиту иш жаны бла проректору Светлана Хаширова, окуу юнжю Жаш алимерикни совети, бирисе да болгандыла.

Этигизге салайык, ПСАЛ-ны программасына аны юн излемине (критерийине) көпишген вузла кыты-

бардыра, аны ырыскы жаны бла жалчыхтууга да андан беш процентни бөлүргө тийишлиди.

Жыйылганыланы алларында сөлөшө, аланы сессияны ачылыгына да алгылашпал, Светлана Юрвеева сагынылган излемле асыры кытыла

болганыларын, алай эсе да, университеттени аны кторалыгынын, аны бла бирге уа Стратегиялы программага да кытышырга амалы болганын белгилегенди. Ол а дагыда вузуу келир юн жылны ичинде илму тинтитулерин жашауда бардырырга, аны саулайда бу бөлөмюн айнытырга онг берлигин да анылапканды.

Светлана Хаширова.

тетде ПСАЛ-га кытышы жаны бла компания кесини ишин бардырады. Эсгерте кетейик, Стратегиялы академиялы алчылыккыны программасы. Россейде илму эмда бийик билим сферага жангычылыккыны кийириуге, аланы айнытууга бурулду. Андан сора да, сагынылган программа эндиге дерл жашауда бардырылган «5-100» проектти алышындрыр мурата жарашыдырылганды. Аны мурату а илму эмда окуурун организациаланы бириктириу, конкурцияга чыдамалылык эмда бир бирлери бла байламлыккы жюрюккуну, башканы сынамларына да тошкуну кыуарыккыдыла.

МОКГАЛАНЫ Зуухра.

Экономика

Эл молк продукцияны производствосунда өсюм эсленирчады

Кыбарты-Малкярда быйыл тогуз айга 34 миллиард сом багасына эл молк продукция чыгарылганды. Былтыр бу заман бла тенгештиргенде, ол 105,5 процентке көйдү.

Аслам жетишини малчылыккы бөлөм болдурганды. Алай бла январь-сентябрь айлага 371 миң тонна сют саулганды. Ол да былтыр бла тенгештиргенде, 104,7 процентке

асламды. Малланы бла юк кыанатыланы этинден 75,4 миң тонна, алгын кезиуден 3,1 процентке көбюрөк, сатылганды. Жумуртхаладан да 159 миллион жыйылып, 2,5 процентке өсюм болдурганды.

Болсада малланы санына иги кесек кыошулган деп айтканы тойдюлдү. Биринчи октябры эсепленине көрө, молкледде сау-

Алайда 270,6 миң мал барды, аладан 132,2 ийнекдиде. Кыойла бла эчкиле да 390 миңден аспамдыла,

алагга да былтырдан бери артык кыошулганды. МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Конкурс

Инсанланы право эм политика культураларын өдюрюуге алланы

«Атмосфера» деген Битюрессий эришююу жаңы кезиуу башланганды. Аны айыруу жууушюлу кытышкан инсанланы право эм политика культураларын көтюрюу умут бла Россейни Ара айыруу комиссиясы кыруганды. Жыйылыуу төрөли болуп РФ-ни Илму эм бийик билим берген министерствосу, РФ-ни Жарыкландыруу министерствосу, Россей Федерацияны субъектлерини Жаш төлюсюню, айыруу комиссияларыны ишлери жаны бла федерал агентствосу, «Россей Федерацияны Ара айыруу комиссиясында айыруу технологияла юкюртү Россей ара» федерал казна учуредени, «Эркин айыруулары Россей фонду» коммерциялы болмаган организация бла бирге бардырылады.

Калетпеге апыу

Ариу ниетни, тенгликни, кертичиликни жоруукчаларын саккылау төрелеле

Ата журтга кыуулуккы этиюно ахшы төрелеринде кыуулган кадет кымылдауу жаңгыртуу заманын излемлерине келишеди. Кадет корпуслдан ариу ниетти, шүбөүлүккуну, Ата журтга кертичиликни эм алгга салган көп адам чыгыганды. Бабугетини экинчи номерди кадет школ-интернаты да жаш адамларны

Жыл сайын анда октябрьде алтынчы классланы окуучуларын кыуанчы халда кадетпеге аладыла. Бу кезимге жашкыкыла ал казырлынуу этедиле, сайлагын жолларыны маганысын, алага салынган жуууаппылыккыны сезедиле. Бийыл школгга 36 кадет келгенди, ала ата-аналарыны, тенгелерини, устазларыны алларында Ата журтну кырууларга, Конституцияны законларын тутарга, уставны излемлерин толтурарга ант этгенди.

М.Х., «Стратипал» излеу отрядны командири Устинов С.Н., полковник Эфендияны Келишеди. «ВоенТехстиль-Пром» тигиу фабриканы директору Хоконов Р.Б. эм башчала келгенди. Жаш адамланы интернат-школу директору полковник Эристуланы Абдурахман, полковник Атайланы Жашарбек, суратчы Герман Паушов,

тууган жерлерине сюймекликде, аскер анта кертичиликде юйрөтөди. Жыл сайын анда октябрьде алтынчы классланы окуучуларын кыуанчы халда кадетпеге аладыла. Бу кезимге жашкыкыла ал казырлынуу этедиле, сайлагын жолларыны маганысын, алага салынган жуууаппылыккыны сезедиле. Бийыл школгга 36 кадет келгенди, ала ата-аналарыны, тенгелерини, устазларыны алларында Ата журтну кырууларга, Конституцияны законларын тутарга, уставны излемлерин толтурарга ант этгенди.

Кыуанчы кон ары Кыбарты-Малкярны Жазыуучуларыны союурун правленияны башчысы Беппайланы М.А., полковник Баритлов

сюйлы кыонаккыла алгылашкандыла. Ала, жаш аскерчилеге окуучуларында жетишмилли болууларын, кыуанчы жолларыны табыларын тежеп, удостоверениларын бергенди.

Байрамга энчи кыууатны Аусшигерден «Лира» кыууум, Рахим Канкулов, Улобашланы Ариужан, Бабугетини «Умут Ай» ансамбли, «Спецназ» эм «Берекет» клубла бергенди, ызы бла кадетте устазлары бла төрөли валетны тепсегенди. Байрам кадеттени маршалары, жууук-тенгле бла суратха тошюу бла бошлаганды.

ХАБИУЛЛАХЛАНЫ Зульфия казырлаганды.

ИТНИНУОК

Ахметланы Баширни жашы Расулу, 2020 жылны бек иги студентика, Россия Федерацияны Правительствосуна стипендиясына көргөзгөндү. Алай бла быыйл июнда башлан жаш аны алады. Бююлукде Расул Кысарты-Мал-

«Жюрегинг жаратхан ишни кьолгъа алсанг, аны женгил тамамлайса»

-Расул, биринчиден, жетишимдеринге бек кыуанганбызын айтырса сиеме. Мында ары ала бютон кеп болурларын тежеме. Энди уа кыады окууыныгы, медицинаны нек сайлаганыгы айтанг эди.

-Мен 9-уч класска дери Прохладный окуганым. Анда устазларыбыз бек билимиле, адеплиле санайма. Ала бизге окутуу, койретуу жаны бла да уллу кыйын салгандыла, сау болсун-ла. Дериши иги аныгамасанг, ол бошлагандан сора анга тюшондорго койрогендиле, заманаларын, кыарларын да алай.

Сора койроубок бла Кенделенге кебиз. Обиринчи классы анда Энейланы Магометни жашы Тимур атын жюрюткен мектепде алтын майдалга бошоганым. Медицианы уа гителчилигимден бери да жаратама. Ол себеден, мектепни бошоганымдан сора КыМКУ-ну медицина факультетине арсарсыз барганым.

-Сен фармация бьломеде окууы, аны магъанасын кепле биле да болмазла, аны да аныглатсанг эди.

- Фармация деген сезню грек тилде магъанасы - дарманла, дарманла аны хайрынуула. Суулай алып айтаанда уа, дарманланы жарашыруу, саклау эмда сатуу жаны бла илму тинтилени бла практика иши комплекси. Ол химияны бютон терен билинуу издейди. Нек дегенде, анга кеп торлю химия формула эм анылаула киредиле. Врач саусузгъа

берген дарманны иги билмес, ол хайыр угъай, хата келтириге боллукду. Мен бек жаратама медицина уа усталкын. Сокуранмаймы аны сайлаганым да. -Сен илму-тинти иш да бардырса, кеп статьяны авторуса. Торлю-торлю олимпиадаларга, конкурсларга, конференцияларга, семинарларга да тири кытышаса. Шимал Кавказда илму-билим берген медицина кластерни академиясы эм иги студентисе. Илму ишинги юсонден да айтанг эди.

-Илму статьяларын артык кеп тойлолдо. Кеслери да студентлик эмда жаш аллимени "Перспектива" журналларында, башка жактыла аралы эм россияе медицина изданиеле басмаланы кыруудун стратегиясы бла практикасы" деген программаларга кер бардырган курсуны бошоганым. "Мени гиче Ата журтум" деген

нетикалы модифицированный организми (ГМО) юсонден ишим санайма. Мен алашы хайрылыклары бла хатарлын илмуну юсю бла ачыкларга койрогенме.

Аны бла бирге илму-практика конференцияларга да кытышам. "Территория мысли" деген битеурсейи жаш тьлю билим беруу жай форумда да болганым. Шимал-Кавказ федерал округда жаш тьлю проектини конкурсуну грантын да алганым, КыМР-ни Жарыкландыруу, илму эмда жаш тьлюно ишери жаны бла министерствосу "Жаш тьлюно социал ишлеге кытышдыруу жаны бла магъаналы борланы тамамлануу проект амалларын кыруудун стратегиясы бла практикасы" деген программаларга кер бардырган курсуны бошоганым.

Аладан бек магъаналысына

битеурсейи конкурсу региона аралы кесегинде да хоршаганым. -Мен билгендиктен, сен арт юк жылы ичинде Кенделени тарыхыны юсонден материалла да жыйып алды.

-Жу, кеп сурат, сурат да жыйгырма, алай бу ишни ахыры жокду, материал бек кепдо. Мен аны бла окуудан, юйде жушуладан бош замандыда койрошме. Бошоганымлай, китап этти чыгаруу мурамын барды.

-Шимал Кавказын жаш тьлюносу "Мамаук" форумуну юсонден а сагындагынг. Анга кытышхамыса?

-Анда былыр "Живая история-живая поэзия" деген проектите кере аламгаганым. Мен аны кыруулай туруп, залдагыла асыры тынч олтурганларындын, бир кесек абызгарын окуна этген эдим. Алай бошоганымдан сора, жерини кырууу башкала да кепте дери кысар кытып тургандыла.

Алай бла иги кесек ача кыолду да болуп, проектини Минги тауну тийсинде, КыМКУ-ну базасында жашауда бардырганым. Ол мени этхемлигимди.

-Расул, сен, айырымлы окугы-аынг бла кылаймы, вузу башка ишлерине да тири кытышаса, профсоюз организациясыны башчысы. Солуу юондеринге этге барып, анда ата-ананга маллага кыаргарга, башка юй жушуланы тамамларга да болушса. Бу затлагъа кылай жетишсе?

-Мени бош заманын хазна жокду. Алай мен кыйналама, арыйма деп айталмаймы. Сьвэсоз, тенгери биле да тобошема, кинога, концертте да барам. Медицина литератураны, журналланы окуйма. Алай а телевизор аллында сагытта бла олтурмаймы, телефон бла да керексиз шьвешил турмаймы. Жюрегинг жаратхан, сойген ишни кытыгъ алсанг, анга заман да табаса, кесин да женгил тамамлайсы.

-Сау бол, Расул. Мында ары жашауунга энтта кеп хорлама болдуруугуна бир ишеклик жокту.

битеурсейи конкурсу региона аралы кесегинде да хоршаганым. -Мен билгендиктен, сен арт юк жылы ичинде Кенделени тарыхыны юсонден материалла да жыйып алды.

-Жу, кеп сурат, сурат да жыйгырма, алай бу ишни ахыры жокду, материал бек кепдо. Мен аны бла окуудан, юйде жушуладан бош замандыда койрошме. Бошоганымлай, китап этти чыгаруу мурамын барды.

-Шимал Кавказын жаш тьлюносу "Мамаук" форумуну юсонден а сагындагынг. Анга кытышхамыса?

-Анда былыр "Живая история-живая поэзия" деген проектите кере аламгаганым. Мен аны кыруулай туруп, залдагыла асыры тынч олтурганларындын, бир кесек абызгарын окуна этген эдим. Алай бошоганымдан сора, жерини кырууу башкала да кепте дери кысар кытып тургандыла.

Алай бла иги кесек ача кыолду да болуп, проектини Минги тауну тийсинде, КыМКУ-ну базасында жашауда бардырганым. Ол мени этхемлигимди.

-Расул, сен, айырымлы окугы-аынг бла кылаймы, вузу башка ишлерине да тири кытышаса, профсоюз организациясыны башчысы. Солуу юондеринге этге барып, анда ата-ананга маллага кыаргарга, башка юй жушуланы тамамларга да болушса. Бу затлагъа кылай жетишсе?

-Мени бош заманын хазна жокду. Алай мен кыйналама, арыйма деп айталмаймы. Сьвэсоз, тенгери биле да тобошема, кинога, концертте да барам. Медицина литератураны, журналланы окуйма. Алай а телевизор аллында сагытта бла олтурмаймы, телефон бла да керексиз шьвешил турмаймы. Жюрегинг жаратхан, сойген ишни кытыгъ алсанг, анга заман да табаса, кесин да женгил тамамлайсы.

-Сау бол, Расул. Мында ары жашауунга энтта кеп хорлама болдуруугуна бир ишеклик жокту.

битеурсейи конкурсу региона аралы кесегинде да хоршаганым. -Мен билгендиктен, сен арт юк жылы ичинде Кенделени тарыхыны юсонден материалла да жыйып алды.

-Жу, кеп сурат, сурат да жыйгырма, алай бу ишни ахыры жокду, материал бек кепдо. Мен аны бла окуудан, юйде жушуладан бош замандыда койрошме. Бошоганымлай, китап этти чыгаруу мурамын барды.

-Шимал Кавказын жаш тьлюносу "Мамаук" форумуну юсонден а сагындагынг. Анга кытышхамыса?

-Анда былыр "Живая история-живая поэзия" деген проектите кере аламгаганым. Мен аны кыруулай туруп, залдагыла асыры тынч олтурганларындын, бир кесек абызгарын окуна этген эдим. Алай бошоганымдан сора, жерини кырууу башкала да кепте дери кысар кытып тургандыла.

Алай бла иги кесек ача кыолду да болуп, проектини Минги тауну тийсинде, КыМКУ-ну базасында жашауда бардырганым. Ол мени этхемлигимди.

-Расул, сен, айырымлы окугы-аынг бла кылаймы, вузу башка ишлерине да тири кытышаса, профсоюз организациясыны башчысы. Солуу юондеринге этге барып, анда ата-ананга маллага кыаргарга, башка юй жушуланы тамамларга да болушса. Бу затлагъа кылай жетишсе?

-Мени бош заманын хазна жокду. Алай мен кыйналама, арыйма деп айталмаймы. Сьвэсоз, тенгери биле да тобошема, кинога, концертте да барам. Медицина литератураны, журналланы окуйма. Алай а телевизор аллында сагытта бла олтурмаймы, телефон бла да керексиз шьвешил турмаймы. Жюрегинг жаратхан, сойген ишни кытыгъ алсанг, анга заман да табаса, кесин да женгил тамамлайсы.

-Сау бол, Расул. Мында ары жашауунга энтта кеп хорлама болдуруугуна бир ишеклик жокту.

битеурсейи конкурсу региона аралы кесегинде да хоршаганым. -Мен билгендиктен, сен арт юк жылы ичинде Кенделени тарыхыны юсонден материалла да жыйып алды.

-Жу, кеп сурат, сурат да жыйгырма, алай бу ишни ахыры жокду, материал бек кепдо. Мен аны бла окуудан, юйде жушуладан бош замандыда койрошме. Бошоганымлай, китап этти чыгаруу мурамын барды.

-Шимал Кавказын жаш тьлюносу "Мамаук" форумуну юсонден а сагындагынг. Анга кытышхамыса?

-Анда былыр "Живая история-живая поэзия" деген проектите кере аламгаганым. Мен аны кыруулай туруп, залдагыла асыры тынч олтурганларындын, бир кесек абызгарын окуна этген эдим. Алай бошоганымдан сора, жерини кырууу башкала да кепте дери кысар кытып тургандыла.

Алай бла иги кесек ача кыолду да болуп, проектини Минги тауну тийсинде, КыМКУ-ну базасында жашауда бардырганым. Ол мени этхемлигимди.

-Расул, сен, айырымлы окугы-аынг бла кылаймы, вузу башка ишлерине да тири кытышаса, профсоюз организациясыны башчысы. Солуу юондеринге этге барып, анда ата-ананга маллага кыаргарга, башка юй жушуланы тамамларга да болушса. Бу затлагъа кылай жетишсе?

-Мени бош заманын хазна жокду. Алай мен кыйналама, арыйма деп айталмаймы. Сьвэсоз, тенгери биле да тобошема, кинога, концертте да барам. Медицина литератураны, журналланы окуйма. Алай а телевизор аллында сагытта бла олтурмаймы, телефон бла да керексиз шьвешил турмаймы. Жюрегинг жаратхан, сойген ишни кытыгъ алсанг, анга заман да табаса, кесин да женгил тамамлайсы.

-Сау бол, Расул. Мында ары жашауунга энтта кеп хорлама болдуруугуна бир ишеклик жокту.

битеурсейи конкурсу региона аралы кесегинде да хоршаганым. -Мен билгендиктен, сен арт юк жылы ичинде Кенделени тарыхыны юсонден материалла да жыйып алды.

-Жу, кеп сурат, сурат да жыйгырма, алай бу ишни ахыры жокду, материал бек кепдо. Мен аны бла окуудан, юйде жушуладан бош замандыда койрошме. Бошоганымлай, китап этти чыгаруу мурамын барды.

-Шимал Кавказын жаш тьлюносу "Мамаук" форумуну юсонден а сагындагынг. Анга кытышхамыса?

-Анда былыр "Живая история-живая поэзия" деген проектите кере аламгаганым. Мен аны кыруулай туруп, залдагыла асыры тынч олтурганларындын, бир кесек абызгарын окуна этген эдим. Алай бошоганымдан сора, жерини кырууу башкала да кепте дери кысар кытып тургандыла.

Алай бла иги кесек ача кыолду да болуп, проектини Минги тауну тийсинде, КыМКУ-ну базасында жашауда бардырганым. Ол мени этхемлигимди.

-Расул, сен, айырымлы окугы-аынг бла кылаймы, вузу башка ишлерине да тири кытышаса, профсоюз организациясыны башчысы. Солуу юондеринге этге барып, анда ата-ананга маллага кыаргарга, башка юй жушуланы тамамларга да болушса. Бу затлагъа кылай жетишсе?

-Мени бош заманын хазна жокду. Алай мен кыйналама, арыйма деп айталмаймы. Сьвэсоз, тенгери биле да тобошема, кинога, концертте да барам. Медицина литератураны, журналланы окуйма. Алай а телевизор аллында сагытта бла олтурмаймы, телефон бла да керексиз шьвешил турмаймы. Жюрегинг жаратхан, сойген ишни кытыгъ алсанг, анга заман да табаса, кесин да женгил тамамлайсы.

-Сау бол, Расул. Мында ары жашауунга энтта кеп хорлама болдуруугуна бир ишеклик жокту.

Биллим

Жаш тьлюною окууулук даражасына кыайгырылукуда

Барыбыз да билгендиктен, орус тил шькьлорейки, устаза беридге тийишли ЕГЗ-ледег берири. Алай эседа, Педоголчмелени федерал институтуну (ФИПИ) экспертлери бардырган тинтилуге керь (бу сынаула эрттеден бардырылганлыкы да), окуучула жылдан-жылга бирча халатда этгенлей турдыла. Быйыл андан эм аз баллы аламгаганланы саны уа, саулайда аны бергенлени араларында тенгешдирип айтаанда, бир процентте жеткенди.

Эгерте кетейик, орус тилден экзамен 2020 жылда эки юонге юешини бардырылганды. Ол амал жангы жайлыгына коронавирусу хатасындан жамуатын саулугун саклап кыуатын мураг бла кырулганды. Алай бла саулайда кыарда бу сынаулагы 671 минг адам келгире деп заявлени берген эди. Аны ююн 5622 пункт да ишлегенди.

(Ала уа жалаанда Россиеде угъай, андан тышсында да кырулгандыла).

Сагынылган предметден ЕГЗ юк сагыт бла жарымын барады. Экзамен иш эки кесекден жарашдырылганды эмда анга 27 задание киреди. Андан алынырга боллук эм аз баллы елчме уа 36-га жетеди.

Алай бла экспертлери шьртта сейр этдиле: хар жолдан да выпискиле алтыны-жетини классладе окуулган темаладан халатланы асламырагъ жибьредиле. Сьвэе бир огьесе окюнленген харфын жазарга керек болганын айырмай кыйналадыла, сьвэ ююн, ол кыйын Н, НН жорукла бла байламлы бергире тобейди.

Андан сора да, сайбйле сезьню тамырында басым кыайсы ачыккъа тошгени иги айырмайдыла. Бу шьрт

а бютон сейр этдиреди. Эси-буто сейрлейки, устаза бьвэе басым кыалайда болуусуну юсонден бизге берири. Алай эседа, Педоголчмелени федерал институтуну (ФИПИ) экспертлери бардырган тинтилуге керь (бу сынаула эрттеден бардырылганлыкы да), окуучула жылдан-жылга бирча халатда этгенлей турдыла. Быйыл андан эм аз баллы аламгаганланы саны уа, саулайда аны бергенлени араларында тенгешдирип айтаанда, бир процентте жеткенди.

Эгерте кетейик, орус тилден экзамен 2020 жылда эки юонге юешини бардырылганды. Ол амал жангы жайлыгына коронавирусу хатасындан жамуатын саулугун саклап кыуатын мураг бла кырулганды. Алай бла саулайда кыарда бу сынаулагы 671 минг адам келгире деп заявлени берген эди. Аны ююн 5622 пункт да ишлегенди.

(Ала уа жалаанда Россиеде угъай, андан тышсында да кырулгандыла).

Сагынылган предметден ЕГЗ юк сагыт бла жарымын барады. Экзамен иш эки кесекден жарашдырылганды эмда анга 27 задание киреди. Андан алынырга боллук эм аз баллы елчме уа 36-га жетеди.

Алай бла экспертлери шьртта сейр этдиле: хар жолдан да выпискиле алтыны-жетини классладе окуулган темаладан халатланы асламырагъ жибьредиле. Сьвэе бир огьесе окюнленген харфын жазарга керек болганын айырмай кыйналадыла, сьвэ ююн, ол кыйын Н, НН жорукла бла байламлы бергире тобейди.

Андан сора да, сайбйле сезьню тамырында басым кыайсы ачыккъа тошгени иги айырмайдыла. Бу шьрт

белганы бла бирге, жаш тьлюно жаны бла кесегини эслерин, кьзлерины жоюлюклерин аныгырга ашыкмагынында да кередиле.

Нек дегенде, окуулук (грамотности) - ол жалаанда билим алуу (беруу) процесс тойлолдо. Адам ол затлагъа тийишлисича тюшонкор ююн иги шьвесе билгире да керекди. Андан сора да, аны тьз жаза билиууна ол Интернет, мобилли байламлыкны бла кылай хайырылганыны кыуомчулугу неда жазса тиеди.

Жашланы бла кызыланы араларында китап окурга иги кызынмагыныла болганылары уа огьарында сагынылган кемчиллени болурылары, жарысурга, айныларына да себеплик эдиле.

Эскизге салыккъ, быйыл ФИПИ кыурап, жалаанда орус тилден угъай, сайбйле аслам халда сайлауу предметлене бир кыурап экзаменге хазырлап мурада онайледицияла бардырылдыла.

Сьвэе кьлден жазма бла байламлы уа ол 27 октябрда боллукту. Саулай алып айтаанда, экспертлери башламчылык кесини кыймайлыгыны ачыклар эмда ЕГЗ-леге энди барлыктыла огьарыда чертленген халатла бьвэе ююн, бу халат сыфатланы, сьвэелени, этимчаланы айырган кезилуде бергире тобейди.

Хар заманда да орус тилде угьейре туруп, аны орфографиясына бла пунктуациясына бергире эс бурлуучуу. Алай болганылыкы, нек эсе да, сайбйлен араларында ол жаны бла окуулукуну (грамотности) даражасы илени керекли кыалганын да чертедиле ФИПИ-ни келечилери. Аны баш саулугуна а, ала бу предметте сьвэню тьз жазуу эмда тьгьинг белилени хайырынуу кыйын

Ол кемчилликке сайбйле кеслери, аланы окутхан устаза, репетиторла да кыайгырыла деп, биз да ышанбаймы. Билесиз, орус тил кыайсы вузга да киреююн керекли предметди. Жаш тьлюно, жалаанда «чу» неда «угъай» деген жууаланы сала билгире тобилиз турмай, кесини билимин, окуулугуну андан кениргек айнасы сюерик эди.

Ол кемчилликке сайбйле кеслери, аланы окутхан устаза, репетиторла да кыайгырыла деп, биз да ышанбаймы. Билесиз, орус тил кыайсы вузга да киреююн керекли предметди. Жаш тьлюно, жалаанда «чу» неда «угъай» деген жууаланы сала билгире тобилиз турмай, кесини билимин, окуулугуну андан кениргек айнасы сюерик эди.

Ол кемчилликке сайбйле кеслери, аланы окутхан устаза, репетиторла да кыайгырыла деп, биз да ышанбаймы. Билесиз, орус тил кыайсы вузга да киреююн керекли предметди. Жаш тьлюно, жалаанда «чу» неда «угъай» деген жууаланы сала билгире тобилиз турмай, кесини билимин, окуулугуну андан кениргек айнасы сюерик эди.

Ол кемчилликке сайбйле кеслери, аланы окутхан устаза, репетиторла да кыайгырыла деп, биз да ышанбаймы. Билесиз, орус тил кыайсы вузга да киреююн керекли предметди. Жаш тьлюно, жалаанда «чу» неда «угъай» деген жууаланы сала билгире тобилиз турмай, кесини билимин, окуулугуну андан кениргек айнасы сюерик эди.

Ол кемчилликке сайбйле кеслери, аланы окутхан устаза, репетиторла да кыайгырыла деп, биз да ышанбаймы. Билесиз, орус тил кыайсы вузга да киреююн керекли предметди. Жаш тьлюно, жалаанда «чу» неда «угъай» деген жууаланы сала билгире тобилиз турмай, кесини билимин, окуулугуну андан кениргек айнасы сюерик эди.

Ол кемчилликке сайбйле кеслери, аланы окутхан устаза, репетиторла да кыайгырыла деп, биз да ышанбаймы. Билесиз, орус тил кыайсы вузга да киреююн керекли предметди. Жаш тьлюно, жалаанда «чу» неда «угъай» деген жууаланы сала билгире тобилиз турмай, кесини билимин, окуулугуну андан кениргек айнасы сюерик эди.

МОКЪАЛАНЫ Зукура.

ЭКСКУРСИЯ ТУРЛА

Кепле тыш кыарлагъа солугъа атланарга умут этгенлей, туроператоргъа барадыла, сора ол атлары айтылган шахарланы керюрге онг болганын айта, кыуангандыла, терк окуна жек келлю болуп кыаладыла. Алай бек биринчиден, адам аныларга жьвэе керекди кеси не зат сойгенин. Тенгиз боюнуда солугъа сойген - ол бирди, шахарланы керген, кыарланы тарыхын билген - ол башады.

Экскурсия турлада группа эрттеликеде жетиден-сегизден башлап, ингерде алтыга-жетиге дери жолда болады. Сизни саулугъа угъуу кыалай? Аллай жолучулукуну кьторал-

уумгъа тошген адамла бар эдиле. Аланы не музайгы, не Турцияны тарыхына сейрлери жок эди. Ала кьоньк юйде тынчайы, тенгиз боюнуда кьонге кыуангы, ару ашап тургъа сьвэ эдиле. Аны ююн туроператору айтааны алданмазгъа, жьвэиз не зат сойгенин иш шьрт билгире керексиз. Кепле жаны бек ашыгып сакылайдыла, сьвэ ююн,

тйлиле, жарык, халал адамладыла ала. Мен болгъа башка кыаралада да алайды десем, ёторок эди.

Биринчи кьыатна Туркия тарыхына сейрлери жок эди. Ала кьоньк юйде тынчайы, тенгиз боюнуда кьонге кыуангы, ару ашап тургъа сьвэ эдиле. Аны ююн туроператору айтааны алданмазгъа, жьвэиз не зат сойгенин иш шьрт билгире керексиз. Кепле жаны бек ашыгып сакылайдыла, сьвэ ююн,

тйлиле, жарык, халал адамладыла ала. Мен болгъа башка кыаралада да алайды десем, ёторок эди.

Биринчи кьыатна Туркия тарыхына сейрлери жок эди. Ала кьоньк юйде тынчайы, тенгиз боюнуда кьонге кыуангы, ару ашап тургъа сьвэ эдиле. Аны ююн туроператору айтааны алданмазгъа, жьвэиз не зат сойгенин иш шьрт билгире керексиз. Кепле жаны бек ашыгып сакылайдыла, сьвэ ююн,

тйлиле, жарык, халал адамладыла ала. Мен болгъа башка кыаралада да алайды десем, ёторок эди.

Биринчи кьыатна Туркия тарыхына сейрлери жок эди. Ала кьоньк юйде тынчайы, тенгиз боюнуда кьонге кыуангы, ару ашап тургъа сьвэ эдиле. Аны ююн туроператору айтааны алданмазгъа, жьвэиз не зат сойгенин иш шьрт билгире керексиз. Кепле жаны бек ашыгып сакылайдыла, сьвэ ююн,

тйлиле, жарык, халал адамладыла ала. Мен болгъа башка кыаралада да алайды десем, ёторок эди.

Биринчи кьыатна Туркия тарыхына сейрлери жок эди. Ала кьоньк юйде тынчайы, тенгиз боюнуда кьонге кыуангы, ару ашап тургъа сьвэ эдиле. Аны ююн туроператору айтааны алданмазгъа, жьвэиз не зат сойгенин иш шьрт билгире керексиз. Кепле жаны бек ашыгып сакылайдыла, сьвэ ююн,

тйлиле, жарык, халал адамладыла ала. Мен болгъа башка кыаралада да алайды десем, ёторок эди.

Биринчи кьыатна Туркия тарыхына сейрлери жок эди. Ала кьоньк юйде тынчайы, тенгиз боюнуда кьонге кыуангы, ару ашап тургъа сьвэ эдиле. Аны ююн туроператору айтааны алданмазгъа, жьвэиз не зат сойгенин иш шьрт билгире керексиз. Кепле жаны бек ашыгып сакылайдыла, сьвэ ююн,

тйлиле, жарык, халал адамладыла ала. Мен болгъа башка кыаралада да алайды десем, ёторок эди.

Биринчи кьыатна Туркия тарыхына сейрлери жок эди. Ала кьоньк юйде тынчайы, тенгиз боюнуда кьонге кыуангы, ару ашап тургъа сьвэ эдиле. Аны ююн туроператору айтааны алданмазгъа, жьвэиз не зат сойгенин иш шьрт билгире керексиз. Кепле жаны бек ашыгып сакылайдыла, сьвэ ююн,

тйлиле, жарык, халал адамладыла ала. Мен болгъа башка кыаралада да алайды десем, ёторок эди.

Журналистни дефтеринден

Тюркню тарыхын, маданиятын билгире сойгенини жолоучулугу

уумгъа тошген адамла бар эдиле. Аланы не музайгы, не Турцияны тарыхына сейрлери жок эди. Ала кьоньк юйде тынчайы, тенгиз боюнуда кьонге кыуангы, ару ашап тургъа сьвэ эдиле. Аны ююн туроператору айтааны алданмазгъа, жьвэиз не зат сойгенин иш шьрт билгире керексиз. Кепле жаны бек ашыгып с

